

Sygn. akt VU 1185/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Adam Bojko

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 31 sierpnia 2015 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy E. S. prawo do ustalenia wysokości emerytury z zastosowaniem przelicznika 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej w okresie od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku oraz z zastosowaniem przelicznika 1,2 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej w okresie od 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 2003 roku.

Sygn. akt VU 1185/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy E. S. emeryturę górniczą od dnia 1 lipca 2015 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 31 lat, 6 miesięcy okresów składkowych i 4 lata, 8 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury wyniosła 4.451,36 zł.

Powyższą decyzję zaskarżył w dniu 9 października 2015 roku E. S.. W odwołaniu wskazał, że organ rentowy ustalając wysokość emerytury nie zastosował właściwych przeliczników do okresów jego pracy:

- **od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku** w (...) w budowie na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią, który powinien być przeliczony współczynnikiem **1.5**,
- **od 3 stycznia 1984 roku do 22 grudnia 1984 roku** zasadniczej służby wojskowej, który powinien być przeliczony współczynnikiem **1.0**,
- **od 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 2003 roku** w (...) na stanowiskach: technika specjalności górniczej, inspektora specjalności górniczej, starszego inspektora specjalności górniczej, który powinien być przeliczone współczynnikiem **1.2**.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że nie zaliczył okresu pracy od 2.09.1984 r. do 22.12.1984 r. do stażu pracy przeliczanego współczynnikiem 1,5, ponieważ budzi wątpliwości wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro kopalnia znajdowała się w budowie. Natomiast staż pracy ubezpieczonego w (...) został zaliczony prawidłowo zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na rozprawie w dniu 3 czerwca 2016 roku wnioskodawca podniósł, że nie kwestionuje sposobu zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej.

Pismem z dnia 15 listopada 2016 roku organ rentowy wskazał, że przy ustaleniu wysokości emerytury wnioskodawcy z wyłączeniem okresów przebywania na zasiłkach chorobowych zostały zaliczone do stażu pracy z współczynnikiem 1,3% okresy: od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku, od 15 marca 1986 roku do 13 listopada 1989 roku, od 25 listopada 1989 roku do 31 grudnia 2003 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. S. urodził się w dniu (...).

W dniu 10 lipca 2015 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Nadal pracuje w (...) S.A Oddział (...) w B..

(dowód: wniosek o emeryturę k.2-5 – w aktach emerytalnych)

Wnioskodawca w okresie **od 2 września 1983 roku do 22 grudnia 1984 roku** był zatrudniony w (...) w budowie na stanowisku **ślusarza szybowego pod ziemią**, z tym, że w okresie od 3 stycznia 1984 roku do 22 grudnia 1984 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Przed rozpoczęciem pracy wnioskodawca został skierowany na badania lekarskie w celu orzeczenia czy jest zdolny do pracy pod ziemią na stanowisku ślusarza. W badaniu lekarskim potwierdzono jego zdolność do pracy pod ziemią na stanowisku ślusarza.

(dowód: umowa o pracę, karta skierowania do lekarza, orzeczenie lekarza zakładu pracy, świadectwo pracy w aktach osobowych wnioskodawcy)

W okresie zatrudnienia w (...) wnioskodawca wykonywał prace fizyczne polegające na głębieniu szybów i chodników, będących wyrobiskami przygotowawczymi do eksploatacji ścian górniczych. Wnioskodawca pracował wyłącznie pod ziemią i nie był kierowany do innych prac. Szyby miały już głębokość wynoszącą około 1000 m. Kopalnia węgla kamiennego ma status w budowie do momentu przygotowania eksploatacji pierwszej ściany górniczej. Do tego czasu odbywają się prace przygotowawcze polegające na budowie (głębieniu) szybów i chodników.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku od minuty 01:16 do minuty 07:38, protokół rozprawy z dnia 16 września 2016 roku od minuty 4:27 do minuty 7:00, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 28 grudnia 2016 roku od minuty 1:20 do minuty 7:32)

Wnioskodawca od 18 stycznia 1985 roku jest zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) w D. (...) G.. Początkowo pracował na stanowisku samodzielnego referenta technicznego, od 1 stycznia 1987 roku - na stanowisku specjalisty technicznego, od dnia 1 grudnia 1988 roku - na stanowisku inspektora technicznego, od dnia 1 września 1991 - na stanowisku starszego inspektora technicznego, od dnia 1 stycznia 2004 roku - na stanowisku kierownika działu technologii górniczej, a od dnia 17 listopada 2006 roku - na stanowisku kierownika działu ruchu. (...) w C. w dniu 14 marca 1986 roku zatwierdził wnioskodawcę w charakterze osoby niższego dozoru ruchu w specjalności technicznej górniczej w zakładach górniczych, w dniu 28 października 1986 roku zatwierdził wnioskodawcę w charakterze osoby średniego dozoru ruchu w specjalności technicznej górniczej w zakładach górniczych, natomiast w dniu 20 lutego 1996 roku stwierdził, że wnioskodawca posiada kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku osoby wyższego dozoru ruchu w specjalności technicznej górniczej w zakładach górniczych odkrywkowych.

(dowód: umowa o pracę z dnia 18 stycznia 1985 roku k. 5, angaż k. 9, 11,19, 44c, 66, pismo z dnia 30 grudnia 2011 roku k.106 w aktach osobowych II, zatwierdzenia (...) w C. k. 7e, 8, świadectwo (...) w C. k. 26 w aktach osobowych II)

Do zakresu obowiązków **inspektora technicznego** należy:

- planowanie i projektowanie robót górniczych na poziomach węglowych,
- kontrola prowadzenia robót co do ich zgodności z planem ruchu i projektami technicznymi,
- opracowywanie wyznaczonych części planu ruchu zakładu górniczego i dodatków do planu ruchu,
- opracowywanie tematów z zakresu technologii górniczej,
- znajomość dokumentacji technicznych oraz tematów prowadzonych w D. G. zapewniająca możliwość wykonywania prac będących w zakresie działania innych pracowników działu,
- znajomość przepisów górniczych, instrukcji i zarządzeń, planu ruchu oraz dokumentacji techniczno-ruchowych maszyn podstawowych w zakresie zapewniającym prawidłowe wykonywanie obowiązków,
- opracowywanie zleconych przez przełożonego innych materiałów związanych z działalnością D. (...) G..

(dowód: karta stanowiska k. 16 w aktach osobowych II)

Do zakresu obowiązków **starszego inspektora technicznego** należy:

- planowanie i projektowanie dokumentacji robót górniczych w zakresie technologii robót,
- kontrola prowadzonych robót górniczych co do ich zgodności z projektami technicznymi i planem ruchu,
- opracowywanie wyznaczonych części planu ruchu,
- opracowywanie specjalnych tematów z zakresu technologii górniczej,
- znajomość dokumentacji technicznych oraz tematów prowadzonych w D.(...) w stopniu umożliwiającym wykonywanie prac będących w zakresie działania innych pracowników działu,
- znajomość przepisów górniczych, instrukcji i zarządzeń, planu ruchu oraz dokumentacji w stopniu zapewniającym prawidłowe wykonywanie obowiązków,
- opracowywanie zleconych przez przełożonego innych materiałów związanych z działalnością D. (...) G..

(dowód: karta stanowiska k. 24 w aktach osobowych II)

W okresie zatrudnienia na stanowiskach samodzielnego referenta technicznego, specjalisty technicznego, inspektora technicznego oraz starszego inspektora technicznego do obowiązków wnioskodawcy należało:

1. planowanie robót górniczych dla maszyn podstawowych na poziomach eksploatacyjnych w Odkrywce, a w szczególności: terenowe prace związane ze zdjęciem stanu bieżącej lokalizacji skarp roboczych na poszczególnych poziomach eksploatacyjnych, zbieranie informacji w terenie na temat zalegania: skał, węgla, nadkładu oraz zawodnienia skarp i poziomów eksploatacyjnych, ustalanie parametrów przesuwki przenośnika przesuwnego, wydłużenia lub skrócenia przenośnika przesuwnego i stałego, zbieranie w terenie informacji dotyczących budowy geologicznej górotworu w tym zalegania węgla, zalegania warstw nadkładu, zawodnienia skarp, ocenia w terenie zagrożeń geologiczno-inżynierskich dla ustalenia bezpiecznej technologii pracy maszyn podstawowych, terenowe uzgodnienia i ustalenia technologii pracy maszyn podstawowych w planowanej do urobienia zabierce, obliczanie w terenie wielkości urobionych mas ziemnych, postępu prac z zabierce, dokonywanie aktualizacji (zmian) technologii

urabiania koparek pracujących w odkrywce poprzez dokonywanie wpisów w karcie zmian planów pracy znajdujących się na maszynach podstawowych –gromadzone na bieżące dane terenowe były wykorzystywane do sporządzanie planu pracy danej maszyny podstawowej;

2. kontrola robót górniczych w wyrobisku (Odkrywce), a w szczególności: bieżące kontrole zgodności pracy maszyn podstawowych z planami pracy, bieżące kontrole zgodności prowadzenia poziomów roboczych i półek stałych w rejonie zbocza północnego i południowego z obowiązującą dokumentacją techniczną, bieżące kontrole zgodności wykonywanych prac zmiennych przy formowaniu platform pod posadowienie przenośników pochylnianych i przenośników stałych (na półkach stałych) z dokumentacją techniczną, bieżące kontrole przedpola pracy maszyn podstawowych –kontrole wykonywane na terenie Odkrywki były raportowane ustnie przełożonemu lub były sporządzane pisemne notatki służbowe przedkładane do akceptacji i zatwierdzenia przełożonym;

3. określanie w terenie wytycznych, zaleceń i założeń prowadzenia robót górniczych w okresie zimowym, dla zapewnienia ciągłej i niezakłóconej pracy koparek w okresie zimowym – na podstawie stwierdzeń w terenie zawodnienia skarp i poziomów roboczych oraz zalegania pokładu węgla, ustalenie kolejności urabiania poszczególnych sektorów, przejazdu maszyn podstawowych między poziomami eksploatacyjnymi, określenie zakresu urabiania oraz terminów przesuwek na poszczególnych poziomach eksploatacyjnych;

4. określenie warunków panujących na poziomach roboczych w Odkrywce oraz ustalanie i uzgadnianie z zainteresowanymi służbami Kopalni, lokalizacji placów remontowych dla maszyn podstawowych i stacji napędowych, lokalizacji składowania elementów wielkogabarytowych i innych obiektów infrastruktury terenowej;

5. planowanie i wyznaczanie w terenie postępów robót górniczych na poziomach eksploatacyjnych,

6. spotkania w wyrobisku górniczym z zainteresowanymi służbami w celu m. in.: wypracowania optymalnych rozwiązań prowadzenia robót górniczych, rozwiązania występujących kolizji z obiektami infrastruktury, ustalenia lokalizacji optymalnego wykonania połączeń komunikacyjnych (zjazdów) dla maszyn podstawowych między poziomami eksploatacyjnymi, ustalenia lokalizacji na skarpach roboczych zjazdów drogowych dla sprzętu kołowego i gąsienicowego;

7. opiniowanie projektów górniczych wykonywanych przez specjalistyczne biura projektowe –projekt technologiczny był wykonywany co trzy lata, a jego aktualizacja w cyklach rocznych;

8. ustalenia terenowe ze służbami kopalni planowanych robót ziemnych w celu zabezpieczenia czynnych osuwisk, planowanych robót ziemnych dla koparki zgarniakowej oraz sprzętu technologicznego;

9. określanie w terenie (Odkrywce) technologii selektywnej eksploatacji kopalin towarzyszących takich jak: piaski, żwiry, wapienie, torfy itp.,

10. terenowe ustalania technologii urabiania skał zalegających na poziomach roboczych oraz w rejonach zboczy stałych;

11. wdrażanie techniki komputerowej dla potrzeb planowania robót górniczych,

12. wykonywanie planów pracy koparek oraz obliczenia mas ziemnych do urobienia w planowanej zabierce.

Wnioskodawca wykonywał pracę zarówno w Odkrywce jak również w biurze. Praca wykonywana w biurze zawsze wiązała się z prowadzeniem robót górniczych.

Realizując powyższe obowiązki wnioskodawca musiał być codziennie na terenie wyrobiska. Praca w wyrobisku zajmowała mu około 6 godzin dziennie. Pozostały czas pracy był przeznaczony na odprawy z kierownikiem działu, składanie mu sprawozdań ustnych bądź pisemnych, sporządzenie planów i projektów. Plan pracy maszyny podstawowej był wykonywany co 2,5 - 3 miesiące, a na niższych poziomach co 2 miesiące. Wówczas wnioskodawca

spędzał cały dzień pracy w biurze. Na podstawie informacji zbieranych w terenie dokonywano aktualizacji tych planów, przy czym plany pracy koparki na niższych poziomach był aktualizowany codziennie.

(dowód: charakterystyka stanowisk pracy wnioskodawcy k. 20-22 akt sprawy, zeznania świadka J. L.- protokół rozprawy z dnia 3 czerwca 2016 roku od minuty 7:39 do minuty 14:44, zeznania świadka S. O. – protokół rozprawy z dnia 3 czerwca 2016 roku – od minuty 18:48 do minuty 25:12, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku od minuty 7:38 do minuty 37:18, protokół rozprawy z dnia 16 września 2016 roku od minuty 7:00 do minuty 15:08, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 28 grudnia 2016 roku od minuty 1:20 do minuty 22:08)

(...) S.A.(...)w R., którzy wykonują obowiązki związane z pracami na terenie wyrobiska i zwałowiska przysługuje dodatek za czas efektywnie przepracowany na terenie wyrobiska i zwałowiska, który nie może być krótszy niż 4 godziny na zmianę. Dodatek jest ewidencjonowany w dokumentach płacowych od 1 marca 1989 r.

(dowód: pisma (...) Oddział (...)z 10.10.2016 r. i 31.10. 2016 roku k. 51, 61 akt sprawy)

W okresie od 1989 roku do 2003 roku wnioskodawca otrzymywał dodatek za dniówki przepracowane na terenie wyrobiska i zwałowiska:

- 1989 roku - 0;
- 1990 roku - 0;
- 1991 roku – 59;
- 1992 roku - 49;
- 1993 roku - 45;
- 1994 roku - 44;
- 1995 roku - 9;
- 1996 roku - 0;
- 1997 roku – 0;
- 1998 roku – 10;
- 1999 roku – 69;
- 2000 roku - 71;
- 2001 roku - 65;
- 2002 roku - 67;
- 2003 roku – 59.

(dowód: wykaz dniówek k. 52 akt sprawy)

Zakład pracy nie prowadził ewidencji pracy wnioskodawcy na odkrywce. Zgodnie z przyjętą praktyką pracownicy działu technologii górniczej na koniec miesiąca mogli zgłaszać określoną ilość tzw. „czarnych dniówek”, a były okresy, gdy pracodawca nie akceptował zgłaszania przez nich takich dniówek.

(dowód: zeznania wnioskodawcy –protokół rozprawy z dnia 28 grudnia 2016 roku od minuty 1:20 do minuty 22:08)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 8 kwietnia 2010 roku ustaliła, że E. S. w okresie od 18 stycznia 1985 roku do nadal wykonywał pracę górniczą. Komisja weryfikacyjna postanowiła uznać, że wnioskodawca pracował w okresach:

- **od 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 1986 roku** na stanowisku **technik specjalności górniczej** wymienionym w literze D pkt 3 załącznika nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określonego kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, których zatrudnienie uważa się za prace górniczą,

- **od 1 stycznia 1987 roku do 31 sierpnia 1991 roku** na stanowisku **inspektor specjalności górniczej** wymienionym w literze c pkt 5 załącznika nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określonego kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, których zatrudnienie uważa się za prace górniczą,

- **od 1 września 1991 roku do 31 grudnia 2003 roku** na stanowisku **starszy inspektor specjalności górniczej** wymienionym w literze B pkt 6 załącznika nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określonego kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, których zatrudnienie uważa się za prace górniczą,

- **od 1 stycznia 2004 roku do nadal** na stanowisku **kierownik działu ruchu zakładowego górniczego specjalności technologii górniczej** wymienionym w literze A pkt 7 załącznika nr 3 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określonego kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, których zatrudnienie uważa się za prace górniczą.

Komisja Weryfikacyjna odmówiła uznania, że wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w okresie **od 18 stycznia 1985 roku do 14 marca 1986 roku**, ponieważ pracownik nie posiadał zatwierdzenia (...).

(dowód: Protokół Komisji Weryfikacyjnej k. 32 w aktach osobowych III)

W dniu 23 czerwca 2015 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- **od dnia 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 1986 roku** na stanowisku **technik specjalności górniczej** – zarządzenie nr 9 (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. Nr 3 lit. D poz. 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- **od dnia 1 stycznia 1987 roku do 31 sierpnia 1991 roku** na stanowisku **inspektora specjalności górniczej** – zarządzenie nr 9 (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. Nr 3 lit. C poz. 5 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- **od 1 września 1991 roku do 31 grudnia 2003 roku** na stanowisku **starszy inspektor specjalności górniczej** – zarządzenie nr 9 (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. Nr 3 lit. B poz. 6 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- **od 1 stycznia 2004 roku do nadal** na stanowisku **kierownik działu ruchu zakładu górniczego specjalności technologii górniczej** – zarządzenie nr 9 (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku zał. Nr 3 lit. A poz. 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 8 w aktach emerytalnych)

W przypadku zastosowania przelicznika 1,5 do okresu pracy górniczej od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku oraz przelicznika 1,2 do okresu pracy górniczej od 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 2003 roku hipotetyczna wysokość emerytury brutto wnioskodawcy wyniosłaby 4 857,52 zł.

(dowód: pismo z dnia 17 czerwca 2016 roku wraz z wyliczeniem k. 36 -37 akt sprawy)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 887) przy ustalaniu wysokości emerytur górniczych stosuje się następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;
- 3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;
- 4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Wykaz stanowisk uprawniających do zaliczenia pracy górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,2 – zgodnie z delegacją ustawową – powinien wynikać z rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa. Ponieważ takie rozporządzenie nie zostało wydane, aktem prawnym obowiązującym w tym zakresie jest zarządzenie Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą (Dz.U. MG 1995 r. nr 1 poz. 4).

W myśl **wykazu D poz. 3 załącznika nr 3** do wyżej wymienionego zarządzenia przelicznik 1,2 należy zastosować w przypadku zatrudnienia osoby niższego dozoru ruchu zakładu górniczego na stanowisku **technika specjalności górniczej**. Wedle **wykazu C poz. 5** przelicznik ten ma zastosowanie w przypadku zatrudnienia osoby średniego dozoru ruchu górniczego na stanowisku **inspektora specjalności górniczej**. Z kolei według **wykazu B poz. 6** przelicznik ten ma zastosowanie w przypadku zatrudnienia osoby wyższego dozoru ruchu zakładu górniczego na stanowisku **starszego inspektora specjalności górniczej**.

Gramatyczna wykładnia cytowanego art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy prowadzi do wniosku, iż przewidziany w nim przelicznik 1,2 znajduje zastosowanie, przy ustalaniu wysokości górniczej emerytury, jedynie do okresów pracy górniczej w kopalni węgla brunatnego i kopalni siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze na określonych we wspomnianym zarządzeniu Nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r. stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa takich zakładów wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce.

Nie budzi wątpliwości, że z uwagi na specyfikę kopalni węgla brunatnego, praca zatrudnionych w niej pracowników wykonywana jest zarówno na terenie odkrywki, czyli w miejscu zdejmowania nadkładu i złoża oraz jego ładowania i przewożenia, jak również poza tym terenem, co oznacza, iż "odkrywka", nie jest pojęciem tożsamym z "odkrywkową kopalnią węgla brunatnego". Gdyby zatem wolą ustawodawcy było przyznanie uprawnienia do zastosowania przedmiotowego przelicznika 1,2 wszystkim pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalni węgla brunatnego, zbędnym byłoby użycie w

omawianym przepisie zwrotu "na odkrywce", posłużenie się którym powoduje, iż możliwość zastosowania tego przelicznika dotyczy wyłącznie takich pracowników, którzy swoją pracę - na stosownych stanowiskach - wykonują w ściśle określonym miejscu w schemacie organizacyjnym kopalni (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 października 2013 roku, sygn. akt III AUa 2034/12).

Celem stwierdzenia, czy wnioskodawcy przysługuje uprawnienie do zastosowania przelicznika **1,2** należało zatem ustalić, czy skarżący świadczył pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce. Z brzmienia cytowanego zarządzenia wynika bowiem, że do zajmowanych przez skarżącego stanowisk technika specjalności górniczej, inspektora specjalności górniczej, starszego inspektora specjalności górniczej należy stosować przelicznik 1,2.

Ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych w spornym okresie przez wnioskodawcę Sąd dokonał na podstawie jasnych, spójnych i logicznych zeznań świadków, którzy w spornym okresie pracowali z wnioskodawcą. Dlatego też mieli bezpośrednią wiedzę nie tylko na temat zakresu obowiązków skarżącego, ale także miejsca ich wykonywania. Świadczenie potwierdzili, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia na stanowiskach technika specjalności górniczej, inspektora specjalności górniczej, starszego inspektora specjalności górniczej przebywał codziennie na odkrywce. Wskazuje na to również zakres jego obowiązków obejmujący planowanie robót górniczych na odkrywce z uwzględnieniem danych zebranych w terenie oraz kontrola ich realizacji. Część swoich obowiązków wnioskodawca wykonywał również w biurze, ale była to praca związana wyłącznie z zadaniami podstawowymi związanymi z ruchem zakładu górniczego. Wnioskodawca nie wykonywał żadnych czynności, które miałyby charakter administracyjny. Czynności wykonywane przez wnioskodawcę na terenie biura zakładu były niezbędne do prawidłowego wykonania prac na odkrywce i immamentnie z tymi pracami związane. Pozwala to uznać, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce na stanowiskach dozoru ruchu zakładu górniczego, co zostało potwierdzone przez pracodawcę w świadectwie pracy górniczej.

W orzecznictwie sądowym utrwalony jest pogląd, iż na przeszkodzie uznaniu prac wykonywanych przez osoby sprawujące dozór inżyniersko - techniczny za prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie stoi okoliczność, iż ograniczona część ich obowiązków wchodzi w zakres tak zwanych prac administracyjno - biurowych realizowanych w biurze zlokalizowanym na odkrywce (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 listopada 2008 r., III AUa 505/08, opubl. Legalis). Zebrany w sprawie materiał dowodowy niewątpliwie świadczy, że ubezpieczony realizował swoje obowiązki najpierw jako technik specjalności górniczej, inspektor specjalności górniczej oraz starszy inspektor specjalności górniczej bezpośrednio na odkrywce, pozostały czas pracy przeznaczając na pracę biurową, która była ściśle związana z zadaniami wykonywanymi na odkrywce. Wskazać bowiem trzeba, że sporządzanie przez skarżącego dokumentacji, nie odbiera jego pracy charakteru świadczonej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce, uprawniającej tym samym do zastosowania przelicznika 1,2. Wykonywanie pracy górniczej przez pracowników niższego, średniego i wyższego dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ruchu zakładu górniczego zarówno bezpośrednio na terenie wyrobiska górniczego jak i poza nim, gdy czynności są stale związane z wydobywaniem kopaliny ze złóż, stanowią pracę na odkrywce (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 września 2015 roku, sygn. akt III AUa 2245/14, opubl. Legalis).

Nadto należy wskazać, że ilość wypłaconych dodatków za dniówki przepracowane na odkrywce w latach od 1989 do 2003 nie odzwierciedla faktycznego wykonywania przez wnioskodawcę pracy na odkrywce. W tym zakresie Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, który wskazał, że pracodawca nie prowadził ewidencji jego czasu pracy na odkrywce, a jedynie akceptował zgłaszanie pewnej ilości dniówek, w oderwaniu od faktycznego czasu spędzonego na odkrywce. Przyznawanie tego dodatku pracownikom działu technologii górniczej było de facto uznaniowe. Zdarzało się przy tym okresy, w których pracodawca nie przyznawał tego dodatku w ogóle np. lata 1989 -1990 czy 1996 -1997, a trudno założyć, że w okresie czterech lat nie zdarzył się chociażby jeden przypadek pracy wnioskodawcy na odkrywce trwający cztery godziny.

Ponadto jak stwierdził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 26 listopada 2013 roku w sprawie sygn. akt III AUa 604/13 (opubl. Legalis) jedynym, warunkiem zastosowania przelicznika 1,2 jest udowodnienie, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce.

Wobec tego, że ustawa nie przewiduje żadnego specjalnego trybu stwierdzania stałości zatrudnienia, w szczególności nie dopuszcza stosowania wykazu dniówek, czy też protokołów komisji weryfikacyjnych, to uzależnienie przez organ uznania przelicznika 1,2 od wykazu dniówek w spornym okresie nie znajduje umocowania w obowiązujących przepisach prawa. Jak natomiast wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 sierpnia 2007 roku w sprawie II UZP 3/07 (opubl. OSNAPiUS 2007 nr 23-24, poz. 355) gdyby określenie „na odkrywce” rozumieć jako miejsce wykonywania czynności, a nie miejsce zatrudnienia w kopalni odkrywkowej to pracownicy dozoru ruchu i kierownicy ruchu kopalni byłoby w gorszej sytuacji niż osoby zatrudnione na określonych stanowiskach w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalni siarki i węgla kamiennego, co do których nie ma wymogu, aby pracowali na odkrywce. Zatem rozważania w kwestii ustalenia pojęcia „na odkrywce” (bezpośrednio w wyrobisku czy także na przedpolu) nie mają znaczenia. Ustawa nie przewiduje bowiem żadnego specjalnego trybu stwierdzania stałości zatrudnienia, a w szczególności nie domaga się przedłożenia kart ewidencyjnych zawierających ilość dni przepracowanych na odkrywce.

Wobec powyższego przy ustalaniu wysokości emerytury wnioskodawcy okres zatrudnienia w (...) w R. od 15 marca 1986 roku do 31 grudnia 2003 roku powinien być uwzględniony z zastosowaniem przelicznika 1,2.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie zaliczył również wnioskodawcy do okresu pracy górniczej z przelicznikiem 1,5 okresu zatrudnienia od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku w (...)” w budowie na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią. W jego ocenie budzi wątpliwość, że skarżący wykonywał w powyższym okresie pracę stale i w pełnym wymiarze czasu, ponieważ kopalnia znajdowała się w budowie.

Zdaniem Sądu w toku postępowania w niniejszej sprawie wnioskodawca wykazał w sposób nie budzący wątpliwości, że w okresie od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku wykonywał pracę górniczą na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią. Zeznania wnioskodawcy Sąd uznał za wiarygodne i korespondujące z dokumentacją pracowniczą odwołującego.

Praca odwołującego polegała na głębieniu szybów i chodników, które były pracami przygotowawczymi poprzedzającymi etap rozpoczęcia wydobywania węgla. Budowa kopalni węgla kamiennego obejmuje m. in. budowę szybów i chodników, a prace przy ich głębieniu są pracami górniczymi wykonywanymi pod ziemią. Budowa kopalni nie wyklucza wykonywania zatem robot górniczych polegających na drażeniu wyrobisk przygotowawczych. Wnioskodawca nie był kierowany do innych prac, w związku z tym Sąd uznał, że wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę na stanowisku ślusarza szybowego pod ziemią.

Prace, które wykonywał wnioskodawca wymienione są w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty, dział III, poz. 17, w którym wskazano, że do stanowisk pracy, na których okresy pracy pod ziemią oraz w kopalniach siarki i węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym należą stanowiska rzemieślnicy stale zatrudnieni pod ziemią w przodkach, szybach i szybikach przy bieżącej obsłudze i konserwacji sprzętu mechanicznego i elektrycznego oraz montażu, demontażu i konserwacji instalacji hydraulicznej, pneumatycznej, elektrycznej i sygnalizacyjnej.

Dlatego też okres pracy wnioskodawcy od 2 września 1983 roku do 2 stycznia 1984 roku podlega uwzględnieniu przy ustalaniu wysokości emerytury wnioskodawcy z zastosowaniem przelicznika 1,5.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołanie za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.